

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemoma nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — —
Račun pri poštnem Čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Republikanska volilna zmaga v Španiji Kralj Alfonz bo odstopil?

Po dosedanjih vesteh so dosegli republikanci pri včerajšnjih volitvah ogromno večino — Vlada bo še danes podala ostavko — Kralj in kraljica odpotovala v London

Madrid, 13. aprila. Včeraj so se vršile po devetih letih v Španiji prvič zopet volitve. Že dolgo časa se je vlada pripravljala, da razpiše volitve, vendar pa je bil politični položaj vselej tako nesiguren, da so se volitve vedno zopet odlašale. Končno se je vlada odločila za razpis občinskih volitev, ki naj bi tvorile nekako

preizkušnjo za politično razpoloženje v Španiji.

Kljub temu, da je šlo za izvolitev zgolj občinskih zastopnikov, so bile včerajšnje volitve ogromne politične važnosti. Vršile so se pod devizo

za ali proti monarhiji.

Končni rezultat bo znan šele v par dneh, vendar pa dokazujejo že doslej znani rezultati, da je

republikanski pokret zavzel v Španiji ogromen razmah.

Ne samo po mestih, tudi po deželi so republikanci dosegli velike uspehe, ki se ne dajo več zanikati. Prestolnica sama je popolnoma republikanska. Monarhisti so dobili v Madridu samo 34.000 glasov, dočim jih imajo republikanci okrog 100.000. Po rezultatih, ki so bili znani o polnoči, so zmagali monarhisti v 20, republikanska koalicija, to so republikanci, socialisti in socialni republikanci, pa v 30. Rezultat se od ure spreminja v prilog republikancem, tako da govore današnji republikanski listi

o popolni zmagi republikanske ideje.

Monarhistični listi se še tolažijo, da je treba počakati na končne rezultate. Po zadnjih vesteh je tudi Katalonija popolnoma republikanska.

V vladnih krogih vlada

velika nervoznost.

Vlada je imela že snoči dolgotrajno konferenco, na kateri se je posvetovala o novo nastalem položaju. Notranji minister je na to izdal policijskemu direktorju nalog, naj za vsako ceno ohrani red in mir v prestolnici. Zaradi tega so bile ponoči še bolj ojačane straže po ulicah, zlasti v predmestju, tako da je Madrid podoben pravemu vojnemu taborišču.

Razni politični voditelji so glede nadaljnjega razvoja političnega položaja še zelo rezervirani in naglašajo, da je treba počakati na uradne rezultate volitev. Grof Romanovs je v razgovoru z novinarji izjavil, da je treba rezultat včerajšnjih volitev zelo obzlovati.

Samo v treh provincah so dosegli monarhisti večino, vse drugo je republikansko.

Republikanci imajo v 47 izmed 50 provinc večino. Vlada je ta rezultat sama zakrivila, ker je postopala s političnimi strankami tako, da jih je naravnost silila v republikanski tabor. Danes dopoldne je ministrski predsednik odšel v avdienco h kralju, kateremu je poročal o rezultatu včerajšnjih volitev. Takoj po tej avdienci se je sestel

ministrski svet,

da sklepa o nadaljnjih korakih. V političnih krogih pričakujejo izredno važnih sklepov.

Pariz, 13. aprila. »Petit Parisien« je poslal svojega posebnega poročevalca v Madrid, da od tam zasleduje razvoj dogodkov v Španiji. V brzojavnem poročilu o včerajšnjih volitvah naglašajo dopisnik, da

uradni rezultati ne bodo mnogo izpremenili na doslej znanih rezultatih,

ki pričajo, da je zmagal republikanizem. To je od leta 1876. največja zmaga republikancev. Dejstvo, da so vsa mesta, pa tudi velik del podeželja republikanska, bo morda dajalo za nadaljnji razvoj položaja. Vlada je prvotno sklicala sejo ministrskega sveta šele za jutri, se je pa sestala glede na izid vo-

litev že danes in splošno se pričakuje, da

bo vlada še danes podala ostavko.

London, 13. aprila. »Daily Express« poroča iz Madrida, da sta

španski kralj in kraljica še prej, predno je bil znan rezultat volitev, odpotovala v London, kjer bosta počakala na končni rezultat. Če bodo volitve prinesle zmago republikancev, namerava kralj Alfonz odstopiti.

Vsekakor pa je njegov položaj zelo nesiguren. Volilna zmaga je republikance tako ohranila, da se bodo skoro gotovo uprli vsakemu poizkusu nove diktature.

Republikanske demonstracije

Madrid, 13. aprila. AA. Pri včerajšnjih občinskih volitvah so se vršile v

prestonici velike republikanske demonstracije. Demonstranti so Alcala Zamoro dvignili na rame in mu vzklikali »Živel naš predsednik in rešitelj domovine!«

V pričakovanju nemirov

Madrid, 13. aprila. Včeraj ob štirih popoldne je bilo zaključeno oddajanje glasovnic za občinske volitve. Med volitvami je bilo le nekaj neznatnih incidentov. Policija je aretirala par oseb, ki so skušale kupovati glasovnice. Za vsak glas se je plačevalo po 25 peset. Levičarske skupine so razvijale intenzivno propagando in računajo na znatno večino. Da prepreči incidente pri razglasitvi volilnih izidov, ki se pričakujejo danes popoldne, je dala policija potresti tla v mestnem delu Puerta del Sol s peskom, tako da bi mogla konjenica posredovati.

„Avstrija si ne da komandirati!“

Bivši avstrijski kancelar Streeruwitz o avstrijsko-nemški carinski uniji — Avstrija je za Briandovo panevropsko idejo, ne da si pa od nikogar komandirati

Rim, 13. aprila. »Lavoro Fascista« objavlja intervju z bivšim avstrijskim zveznim kancelarjem Streeruwitzem, ki je mnenja, da so v inozemstvu mnogo premalo poučeni o pravih interesih gospodarskih ustanov v Italiji. Kancelar si je ogledal mnogo sličnih ustanov in ni mogel nikjer odkriti one potrlosti, o kateri se govori. Tudi ideja, da bi bilo načrte gotovih kapitalističnih podjetnikov težje izvesti v Italiji, se mu zdi popolnoma zgrešena.

Glede avstrijsko-nemškega carin-

skega dogovora je naglasil dr. Streeruwitz, da se je že pet let zavzemal za vseevropsko idejo Brianda, ki naj bi temeljila tudi na politično oportunistični podlagi. Že leta 1930. je obrazložil industrijem v Pragi, da je temeljni problem evropskega carinskega mira ožje sodelovanje med Avstrijo, Nemčijo in Češkoslovaško. V tem smislu se bo dr. Streeruwitz boril tudi dalje. Avstrija ne bo proti nikomur prevzela vloge gospodarskega sužnja, ker to ni združljivo z višino njene kulture, niti s zgodovinskimi in zemljepisnimi pogoji dr-

žave. Dasi je že običajno, da se v Srednji Evropi ravna s eno skupino kot z izbranimi, z drugo pa kot z obsojenimi v poboljševalnici, vendar ne bomo nikomur dovolili, da nas komandira. Dr. Streeruwitz bi rad vedel, kako bo mogoče prisiliti državo, da bo pobirala carine, če jih neče. Vsi upniki lahko pričakujejo samo dobro, če si Avstrija gospodarsko opomore. V ostalem bodo morali nasprotniki spoznati, da 70-milijonskega naroda ni mogoče imeti desetletja v hlapčevstvu zaradi dolgov.

Še vedno nejasen položaj na Portugalskem

Po enih vesteh revolucionarji napredujejo, po drugih pa so prosili Anglijo za posredovanje

Lizbona, 13. aprila. AA. »Daily Mail« poroča, da je položaj na Portugalskem še vedno zelo nejasen. Angleška križarka »Curlew« je odplula v Lizbono, nato pa Madeira, da štiti angleške interese. Vode vojaške revolucije so po radiju razširili neresnično vest, da je revolta uspeša.

Lizbona, 13. aprila. Vlada je ušla brezzične brzojavke upornikov iz Madeire, ki skušajo zmanjšati svojo odgovornost. Uporniki so zaprosili angleškega konzula na Madeiro za posredovanje pri vladi. Razni uporniki iz Funchala, Angre in Lizbone razširjajo preko Madrida brezzične vesti, da je v Lizboni izbruhnil upor in so se za-

čeli krvavi boji. Slične vesti razširjajo tudi glede portugalskih kolonij. Vlada naglašajo, da je v vseh kolonijah popoln mir. Posebno strogo bo vlada zasledovala one inozemske zastopnike tiska, ki so širili napačne vesti o dogodkih na Portugalskem.

London, 13. aprila. Reuterjev urad poroča iz Lizbone, da je položaj na Portugalskem še vedno zelo resen. Večina polkov v provinci se je uprla vladnim odredbam in prešla k upornikom. Kljub temu pa je za enkrat vlada še gospodar položaja in je podvela energične ukrepe, da zaustavi revolucionarno gibanje.

Krupp se umika iz Rusije

Essen, 13. aprila. Trdka Krupp se bo po vesti iz Moskve, ki jo na tukajšnjih pristojnih mestih tudi potrjujejo, umaknila s poljedelske koncesije na Kavkazu, ki jo je dobila pred nekaj leti. Ta koncesija naj bi se bila obnesla na ta način, da bi bila trdka uredila tamkaj vzorne poljedelske obrate ter dala s tem pobudo za uporabo poljedelskih strojev. Slaba zemlja in druge okoliščine so med tem preprečile izvršitev te zamisli. Zaradi tega je bila ta koncesija, ki je imela značaj najemniške pogodbe, pred nekako dvema leti sporazumno z rusko vlado spremenjena v rusko-nemško družbo, ki je prišla obenem pod vrhovno vodstvo Rusov. Stroškov od tedaj trdka Krupp za vzdrževanje te družbe ni imela nobenih več.

Al Capone zopet na poslu

New York, 13. aprila. Prohibicijska oblastva v predmestju New Orleans so odkrila tajno žganjekuho, ki je baje last Al Capone. 15 tihotapev je bilo aretiranih. Tolpa, ki je imela očitno ogromno denarja, je razpolagala z več letali in z brezzično postajo. Obrežne ladje so ujele ob obali tri velike čolne, ki so bili last tolpe in na katerih je bilo 600 zabojev, polnih likerjev. Čolne so z vsebino vred potopili. Kakor se je izvedelo, so v afero zapleteni tudi prohibicijski uradniki, ki so zasledovali tihotapce.

Pristopajte k Vodnikovim družbi

Komunistična špijo- naža v Nemčiji

Berlin, 13. aprila. Kakor poročajo iz Frankfurt, je bil tamkaj aretiran vodja komunistov v Höchstu. Viljem Diestbach, ker je osumljen vohunstva za rusko trgovinsko delegacijo v Berlinu pri I. G. Farben-industriji. Razen njega je bilo baje prijetih še 12 komunističnih delavcev v raznih obratih te tovarne, ki so pomagali Diestbachu. Diestbach je bil komunistični poslanec, občinski svetnik in obratni zaupnik delavstva. Njegova aretacija je vzbudila ogromno senzacijo. Izakazalo se je namreč, da je prejemal od berlinskega zastopstva sovjetske Rusije za svoje špijonažne posle ogromne vsote.

Amerika izganja priseljence

New York, 13. aprila AA. V Združenih državah je sedaj 6 milijonov brezposelnih. Izseljeniške oblasti nastopajo tako strogo, da odhaja iz Amerike skoraj več ljudi kot jih prihaja. Vlada plačuje izseljencem, ki hočejo domov, potne stroške. Vsak mesec se vrača v staro domovino do 10.000 izseljencev. Pretekli mesec so izgnali 1500 oseb, ki so se priselili brez dovoljenja v Združene države. Uradni krogi pravijo, da je odšlo doslej iz Združenih držav najmanj 100.000 delavcev, ki bi drugače konkurirali domačinom.

Nova sladkorna tovarna pri Novem Sadu

Novi Sad, 13. aprila n. V Čurugu, 50 km od Novega Sada, bo v kratkem zgrajena nova sladkorna tovarna. Zaradi padca žitnih cen so se kmetovalci odločili za gojitve sladkorne pese. Novo tovarno bo financirala neka angleška finančna skupina. Občina je odstopila za dobo 25 let brezplačno stavbišče in 150 ha polja za gojitev sladkorne pese. Tovarna bo zaposlila okoli 2 tisoč delavcev.

nu mestne občine odlično srbsko pevsko društvo dr. Subić. Izrekel je bratskim pevcem srčno dobrodošlico in omenjal, da ni treba povdarjati zgolj dejstva, da je prišlo v Ljubljano pevsko društvo, katerega vrhovni pokrovitelj je sam Nj. Vel. kralj Aleksander (klic: Zivel kralj!) in ki nosi ime velikega skladatelja Mokranjca, temveč tudi to, da so posetili Ljubljano naši bratje z daljnega juga, da nam prinesejo pesem južanske Sumadije, da nas s svojo pesmijo blize seznanijo, vršeč tako veliko kulturno delo našega naroda. Svoj govor je zaključil z željo, naj bi se dragi nam gostje počutili med nami ne kot gostje, temveč kot brati med brati in sestre med sestrami.

V imenu Saveza JPD in v imenu Hubadove župe ter vseh združenih pevskih zborov je toplo pozdravil srbske pevce dr. Svigelj, povdarjajoč, da so dragi gostje doma sicer iz Skoplja, doma pa so tudi v Beogradu, doma v Zagrebu in tudi v Ljubljani. Prišli so daljnega juga na najbolj zapadni del naše države v lepo Slovenijo, da nam prinese svojo pesem. Zato so nam dobrodošli. V imenu Glasbene Matice je Skopljanec toplo pozdravil dr. Kreč, v imenu Pevske zveze, v kateri so vključeni kmetki in delavski zbori, predsednik duhovnik Lavrič, v imenu učiteljskega pevskega zbora pa učitelj Zupančič, ki je povdarjal, da se je pevski zbor učiteljev polnoštevno udeležil sprejema, v imenu državnega konzervatorija je pozdravil goste ravnatelj Hubad, v imenu Ljubljanskega Zvona Zorko Prelovec, v imenu Ljubljane g. Sturm itd. Za pozdrave se je v kratkem govoru zahvalil predsednik društva dr. Voja Radovanović, profesor skopljske filozofske fakultete. Povdarjal je, da ga prisrčni sprejem izredno veseli. Prišli so z juga Srbije v središče Slovenije, kjer izvira Sava, ki veže Ljubljano, Zagreb in Beograd. Prišli so iz carstva Dušanovega v divno Slovenijo, da se seznanijo s svojo pesmijo. Prepričan je, da se bodo med Slovenci počutili, res kakor bratje med brati in sestre med sestrami.

Gostje so odšli pred kolodvor, kjer se je z godbo dravske divizije na čelu formirala povorka, ki je krenila po Masarykovi in Miklošičevi cesti do Prešernovega spomenika, kjer je bil razhod. Ljubljanci so gostom prirejali prisrčne ovacije.

Drevi ob 20. priredi »Mokranjac« koncert v Filharmoniji, na katerega opozarjamo in vabimo naše občinstvo, da pokaže svoje simpatije do bratov z daljnega juga.

✱

Ljubljancani!

Pokažite drevi svoje simpatije v Ljubljano došlim pevkam in pevcem društva Mokranjac iz Skoplja z razprodano dvorano Filharmonije. — Vstopnic je še dovolj na razpolago.

Uprava Hubadove župe JPS.

Glavno glasilo Stahlhelma ustavljeno za tri mesece

Berlin, 13. aprila AA. Politijski upravnik je prepovedal glavno glasilo Stahlhelma za tri mesece. Povod za prepoved je bil uvodnik s hudimi napadi na rusko vladno. Glanar je očital vladi med drugim, da je svoj čas sabotala borbo v Porurju in da je sedaj zaveznik Francije in Poljske.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 22.825, Berlin 13.545, Bruselj 7.9102, Budimpešta 9.9206, Curih 1094.1—1097.1 (1095.6), Dunaj 798.28 do 801.28 (799.78), London 276.39, New York 56.675—56.875 (56.775), Pariz 222.44, Praga 168.11—168.91 (168.51), Trst 296.64 do 298.64 (297.64).

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih: Beograd 9.1270, Pariz 20.3025, London 25.2275, New York 519.20, Bruselj 72.20, Milan 27.18, Madrid 57.5, Amsterdam 208.29, Berlin 123.72, Dunaj 73, Sofija 3.76, Praga 15.38, Varšava 58.20, Budimpešta 90.55, Bukarešta 3.09.

Ali ste že poročenj
„Življenje in svet“

Ob 10letnici čsl.-jugosl. lige

Kaj vse je liga že storila za zblizanje obeh narodov in kaj še namerava storiti

»Narodni Listy« so pričeli v eni zadnjih številkih izdaj peresa Jifine Karasove zanimiv članek, v katerem pravi avtorica med drugim:

Letos praznuje tiho desetletnico svojega vztrajnega in plodonosnega delovanja češkoslovaško-jugoslovenska liga. Dobo svojega obstanka je smatrala za prekratko, da bi mogla svojo desetletnico dostojno praznovati. In vendar je njenega dela že mnogo, zlasti pa je to delo resno, dobro premišljeno in sistematično. Po vojni je bil češkoslovaški narod prežet toliko ljubezni do Jugoslovancev, da je bilo treba iskati praktičnih poti k tesnemu sodelovanju ne le obeh držav, ki so ju vezale politično-vojaške pogodbe, temveč tudi obeh narodov. Poleg oficijelnih pogodb in skupnih tradicij, deloma pa tudi skupne zgodovine zlasti iz najnovejših časov, je vezal oba naroda spontani čut solidarnosti in iskrenega prijateljstva.

Zato je naravno, da so začeli na Češkoslovaškem kmalu razmišljati, kako bi te simpatije do nas izrazil v usmeritvi iz njih izvirajoče sile. Ob sodelovanju predstavnikov češkoslovaške javnosti je bila sprožena misel ustanovitvi lige, ki naj bi delovala na poglobitvi prijateljstva med obema narodoma. Liga je bila kmalu ustanovljena in njen namen je bil delovati za novo, praktično sodelovanje, za nove konkretne ideje češkoslovaško-jugoslovenske solidarnosti. Treba je bilo na podlagi pogodb med obema državama ustvariti ob splošnih simpatijah trajne vrednote kulturne vzajemnosti. Tako je začela liga prirediti jezikovne tečaje, razne kulturne, družabne in umetniške prireditve, organizirala je ekskurzije v Jugoslavijo, prevzela je v svojo upravo jugoslovanski dijaški kolegij, ustanovila je Strossmayerjevo jugoslovensko knjižnico s čitalnico in oficijelni tujsko-prometni urad, sodelovala je pri ustanovitvi jugoslovenskega odra v Pragi, skrbela je za razne ekskurzije itd.

Bili so časi, ko je bilo njeno naraščajoče delovanje skoraj oficijelno nekoliko ogroženo po nekakšnem akademizmu in pomanjkanju živega kontakta s širokimi sloji članstva in vse javnosti. Tedaj se je pa že rodilo veliko delo, ki bi se brez lige ne bilo tako sijajno uveljavilo: kulturna deklaracija iz leta 1930, ki je dala vsem češkoslovaškim stikom z Jugoslavijo trdno podlago. V njene vrste so prišle pomlajene sile in začelo se je intenzivno delovanje. S tem, da je začela liga praktično

izvrševati deklaracijo, stoji v tesnem kontaktu s prosvetnimi ministri obeh držav in z jugoslovensko zvezo lig v Beogradu. Na tej podlagi se je zadnje leto intenzivno razvilo in poglobilo njeno delovanje v centrali in v vseh krajevnih odborih. Samo v Pragi je bilo lani 11 jezikovnih tečajev, na katerih se je učilo 800 do 900 češkoslovaških srbohrvaščine. Zdal bo liga poskrbela, da pride pouk srbohrvaščine na češkoslovaških šolah do popolne veljave. Nekaterim udeležencem tečajev je dala liga denarno podporo za bivanje v Jugoslaviji. Strossmayerjeva knjižnica je narasla na 4639 zvezkov, prejema 15 dnevnikov in 42 revij. Jugosl. prosvetno ministrstvo ji je podarilo 800 knjig. Duplikate daje knjižnica na razpolago krajevnim odborom.

Tujsko-prometni urad je dosegel že milijonski obrat. Zelo mnogo je pripomogla deklaracija, da se je dvignil nivo vsivega glasila lige, sedanje »Československo-jugoslovenske revije«, ki je zdaj skupni organ Češkoslovaško-jugoslovenske lige in zveze lig v Beogradu. Vodstvo je v zanesljivih rokah in v razmeroma kratkem času je postavilo glasilno lig na nepričakovano visok nivo strokovne revije, ki se je razširila tudi preko ožjega kroga članstva. Velikega pomena je deklaracija tudi za medsebojni umetniški eksport in import. Ti stiki so zdaj oficijelne značaja, vezani na potrdilo prosvetnih ministrstev, kar pomeni, da je izključena povprečnost in brezpomembnost, ki je vzbujala prej namostu navdušenja nezaupanje.

Toda liga ni obvarovana splošne usode, da jo čaka tem več dela, čim več je storila. Zdal jo čaka težka naloga, kajti zgraditi bo treba v Pragi jugoslovanski dom, kamor se preseli jugoslovanski dijaški kolegij iz provizoričnega lesenega poslopja. Poleg tega si hoče liga omisliti jugoslovanski arhiv, da bi mogla na podlagi njega sestavljati naučne in umetniške programe za potrebe odborov in javnosti. Določiti mora tudi smernice svojega bodočega dela v smislu kulturne deklaracije. Liga se v polni meri zaveda velike odgovornosti in za vsako poslovno leto točno določi program svojega dela.

V drugem desetletju ji želimo obilo uspehov, da postane njeno delovanje, opirajoče se neposredno na državno avtoriteto, vzor delovanju za vzajemnost z drugimi slovanskimi narodi, s tem pa obenem podlaga slovanskega kulturnega sodelovanja vobče.

Ameriški traktorji v filmu

Zanimiv in poučen film o ameriških traktorjih, njih uporabi in delovanju

Ljubljana, 13. aprila.

V soboto smo videli zelo zanimiv film, ki prikazuje ameriške traktorje »Caterpillar«, njih uporabo in delovanje. Film je dalo na razpolago zastopstvo traktorjev v Ljubljani, Harley Davidson Motors Import, predaval ga je pa odposlanec tovarne, mr. Glen in tolačil angleški tekst v nemškem jeziku. Predavanje je bilo prirejeno v družabnem lokalu naših inženjerjev in arhitektov in pod njih okriljem.

Predsednik ing. Markovšek je številnim gostom in članom predstavil mr. Glena, nakon je slednji začel predvajati film, odnosno filme, ker je več posnetkov, ki so zaključeni vsak zase. Pokazal nam je 7 delov filma, ki vsi nazorno prikazujejo uporabo, delovanje in velik pomen traktorjev v industriji, poljedelstvu, gozdarstvu in drugod.

Najprej je film pokazal sestavo, tehnično izvedbo, uporabljanje traktorjev, njih premikanje, gibčnost ter uporabljivost. Traktorji se premikajo kot tanki z oklepni verigami, odnosno premikajočim obodom zobatih koles, ki je zelo zobot ter se oprime vsakih tal in jih z lahkoto prevzi.

Nato smo videli gradnjo avtomobilsko ceste s posebnimi agregati, ki jih vlačijo traktor. Cesto so gradili skozi premočje na zelo slabem terenu, vendar se je gradnja zdelo lažja. Traktor vozi skoraj tako naglo kot avtomobil, v diru najprej posnane z agregatom vrhno plast zemlje s travo, grmičevjem, s kamenjem ali tudi drevesjem, da je zarezana in zravnana površina v pravilni širini, ki jo nato še pljuže preorje in zaokroži, da je pravilno napeta, izkopije cestne jarke, povlači cestnice in ceste je gotova več kilometrov v nekaj urah. Gleдали smo, obdvovali ter vzdihovali: O, da bi imela Ljubljana takšen traktorček! — Seveda, kuluka bi se nam ne bilo treba več bati.

Večkrat smo že slišali, da v Rusiji obdelujejo polja s traktorji, tokrat smo pa videli, kako se orje s takšnim jeklenim slonom, ki je močno podoban predpostavim zverinam. Ako orjejo ledino, še popolnoma divje, zaraslo zemljišče, tedaj najprej očistijo zemljo vse nepotrebne navlake, kamenja, grmovja, trave in dreves. Vse se vrši z res pravo ameriško naglico. Traktorju se povsod mudi, orje, vlačijo, podirajo, gladijo itd. vedno v diru kot Elija v oblakih...

In tudi divje, nepremagljive in nedostopne pragove je premagal traktor. Nikjer ne pozna ovire, povsod si otira pot kakor neukroten slon. Stoletna debla ogromnih razsežnosti vlačijo čez drn in strn kot peresca. So traktorji, ki vlečejo od 50 do 100 m lesa in še na kakšnem terenu! Tako ogromno silo, traktorjev pa ljudje tudi izrabljajo na vse načine in kar se da. Z njimi celo pulijo velika drevesa — kakor otrok iztrga iz zemlje bilko s koreninami vred... Za vlačenje hlodov iz gozdov do žag ali do železnice, se izumili mnogo prak-

tičnih sistemov tako, da deponirajo material za vsako posebno priliko na poseben način. Včasih vleče traktor celo kolono debel kot bi se vlekl skoz gozd po valovitem terenu neskončna kača, debla v sklenjeni vrsti so kot živa, traktorja med to velikansko količino lesa skoraj ni opaziti. Tudi strmine ne delajo traktorju nobenih težav, vzpenja se mnogokrat navkreber pod kotom 10 stopinj in sicer z bremenom! Naravnost pošastni so traktorji takrat, ko gornjajo kamorkoli, kot ukroten element.

V Ameriki uporabljajo traktorje povsod. V največji meri pa v industriji. Saj je traktor lokomotiva, ki vozi brez tračnic in ne glede na vzpon proge. V velikih tovarnah »abijo traktorje za prevažanje surovin in produktov in traktorji vozijo na stotine priklopnih natovornih vozov. Zlasti so v rabi pri gozdnih »železnica«, odnosno pri prevozu lesa z vagoni, ker o železnici ne moremo trdit, če niso položene tračnice. Traktor služi za lokomotivo ter vleče po več sto vagonov po slabem terenu, katerega si sproti gladi.

Traktor se da vporabiti na toliko načinov, za toliko namenov, da vseh sploh ni mogoče niti naštet v enem članku. Saj Američani s traktorji pridobivajo celo morsko sol s posebnimi agregati, polagajo tudi kable in napeljujejo brzojavne žice, grade aerodrome in sportna igrišča, drobe kamen, nalagajo na posebne »vagone kamen, les ali drugi material ter ga obenem odvažajo itd.

Traktorji so dalo tudi izborno uporabi za čiščenje snega, zlasti v vele mestih, kjer sneg nikdar ne sme ovirati prometa. Tudi popolnoma zamrznemu snegu so kos plugi traktorjev, režejo ga kot sir. Po mestih ob velikem snegu, ki zapade zlasti pogosto v severni Ameriki, traktorji zorjejo sneg, ga spravijo na kupe, nalože na vagon in odvažajo.

Omeniti je še treba, da s traktorji tudi grade nasipe — železniške in cestne, posipajo ceste z gramozom in škrupje z vodo poleg tega, da tudi s njimi pobirajo, odnosno sesajo prah na cestah.

Včasih izbruhnejo v pragozdnih velikih požarih, ki jih ni mogoče ugasniti. Tako je pogorelo leto 1918 v Ameriki 55 hektarjev gozda. S pomočjo traktorjev se pa dalo tudi najlažje omejiti. Izorjejo okoli požara globok jarek, da se ogenj ne more več širiti po tleh, s pomočjo traktorjev pa tudi lahko naglo podero drevesa po katerih bi se požar širil naprej, tlečo travo posipajo z zemljo itd. ter tako požar najhitreje in najuspešneje lokalizirajo.

Pri velikih pogoriščih gozdov si pa tudi najlažje pomagajo s traktorji, če jih hočejo ali zopet pogozditi ali obdelati za polja.

Ze iz tega kratkega pregleda je dovolj razvidno, kako velikega pomena so traktorji v narodnem gospodarstvu ter za blaginjo splošnosti, zato bi bilo vsekakor po-

trebno, da bi se tudi pri nas nekoliko pozanimali zanje in seveda ne le zaradi ameriške reklame.

Slovenci v Ameriki

Notarjevo družino iz Rock Springsa je v februarju doletela težka nesreča. Notarjev sin Alojzij je bil zaposlen pri letalski družbi v kraju Elco v Nevadi. 9. februarja sta Notar in neki drugi letalec kakor običajno vozila zračno pošto, na povratku ju je pa zalotila gosta megla. Letalo se je v megli zaletelo v drevo in treščilo na tla. Notar je bil takoj mrtev. Pokojni je bil star šele 27 let. Poleg žalujočih roditeljev je zapustil tudi nepreskrbljeno ženo z dvema otrokoma.

21. februarja je v Jolietu, država Illinois, umrla Marija Vergo, stara 60 let. Pokojna je bila doma iz vasi Kampolje, fara Dobropolje. V Ameriki je bivala 36 let. Zapustila je sina in štiri hčerke. — V Evelethu, država Minnesota, je 21. februarja podlegel pljučnici Alojzij Strahan, star 50 let. Pokojni je bil doma iz vasi Jugorje, fara Brusnice na Dolenjskem. V Ameriki je bival 27 let. Zapustil je ženo, tri sinove in štiri hčerke. — V bolnici v Milwaukee je umrla 15. marca Josipina Juvančič v starosti 49 let, doma iz Trebeljinega na Dolenjskem. Podlegla je hripi. Zapustila je tri hčerke, od katerih živi ena v stari domovini. — 8. marca je v Milwaukeeju podlegel srčni hbi Lovrenc Meh, doma iz vasi Ravna pri Šoštanju na Štajerskem. V Ameriki je bival 21 let. Zapustil je ženo in dva sina. — V Barbetonu je umrla Ivanka Zezele, v Jolietu so pa 13. marca pokopali Antona Bolteta.

Nesreče, nezgode in zločini

Ljubljana, 13. aprila.

Kakor običajno ob nedeljah, so tudi večeraj in deloma danes pripeljali v Ljubljano bolnično mnogo žrtev nesreč ter nedeljskih pobojev. O krvavem zločinu v Koozezah, kjer so obstrleli 26letnega šoferja Ivana Šotlerja, je poročalo že današnje »Jutro«, podoben zločin je pa bil izvršen tudi v Zgornji Besnici, kjer je bil teško ranjen 21letni posestnikov sin Anton Rotar.

GROZNA NESREČA V KRANJU

V tovarni »Jugobruna« v Kranju je bil zaposlen 25letni delavec Miha Kovac. Davi je odšel na delo in je bil okrog 9. zapadlen na stavbenem odru. Nesreča je hotela, da je med delom nerodno stopil, izgubil ravnotežje in strmoglavil v globino. Nesrečnik je padel v kotel vrelega škroba. Vsega opečenega so delavci potegnili iz škroba, prepeljali so ga v ljubljansko bolnico. Kakor nam poročajo, je Kovacovo stanje brezupno in nesrečnik najbrž današnjega dne ne bo preživel.

DVA KRVAVA PRETEPA

V Papperjevi gostilni v Zgornji Besnici pri Sv. Joštu je bila večeraj zbrana večja družba fantov, med njimi tudi posestnikov sin Anton Rotar s svojim dekletom. V gostilno je prišel železniški čuvaj Ivan Kozjek, ki je začel fantje izstizati, zlasti je pa dražil Rotarja, češ, da njegove dekle ni nič prida. Kočeno so se fantje njegovega izstizanja naveličali in nastal je pretep. Kozjeku so pošteno pretepili. Ko je pa po neje Rotar zapustil gostilno, je Kozjek planil z nožem v roki nanj in ga večkrat sunil v glavo, prsa in levo roko. Teško ranjenega Rotarja so prepeljali v bolnico. — Opasna je zlasti rana pod ocesom.

Na Blokah sta pretekli dni France in Matija Seme poljskega dinarja Alojzija Pintarja tako močno treščila ob tla, da si je zlomil levo ključnico in dobil tudi hude notranje poškodbe. — Stanje šoferja Ivana Šotlerja, katerega je v soboto zvečer v Koozezah obstrlel Rudolf Grudnik, je še vedno zelo kritično.

Manjš e nesreče in nezgode

Ivanka Rovšek, uradnica v tovarni »Titan«, se je večeraj popoldne vozila z motorjem in na ovinku je padla iz prikolice. Poškodovale se je močno na glavi in so jo morali prepeljati v bolnico. — Rozalija Zalaznik, 2 leti stara hčerka dinarice, si je v Mostah zlomila levo roko. — V bolnici je moral tudi dijak Josip Sindik, ki je doma na otolu telovadil, padel in si poškodoval levo roko. — V Mostah je večeraj neki voznik povozil šestletnega Viljama Jerina. Fantek je zadobil poškodbe na glavi.

Iz policijske kronike

Dne 8. t. m. med 19. in 20. uro so neznan zlikovci razbili rdečo steklo voznega signala »A«, ki ima svoje stojšče na zunanem obrabnjaku levega tira v smeri Zalog-Ljubljana glav. kolodvor. Rdeča luč znači v železniški signalni službi brezpogojni »stoj« vvlakov, kakor hitro ga je rdečo steklo razbito, kaže signal beko luč in s tem označuje svobodni pot vlakov v postajo. Gomji primer bi imel lahko za varnost prometna nedogledno težke posledice. Krivce bi bilo treba brezobzirnno kaznovati.

V noči na 10. t. m. je bilo vlomljeno v delavnico čevljarstva mojstra Cvelbar Karola v Slovniški ulici 21. Tat ma je odnesel 3 pare moških rjavih nizkih čevljev v skupni vrednosti 500 Din.

Dne 10. t. m. dopoldne je bilo v Kapiteljski ulici ukradeno kolo plesarskemu mojstru Strojnu Ivanu, vredno 700 Din in istega večera ob 2. uri na Stari poti trgovskemu slugi Peršinu Antonu. Kolo zadnjega je znanke »Erika«, štev. 353.099 in ima montirano električno svetiljko znamke »Bosch« ter je vredno 200 Din. Dne 11. t. m. je prijavil Lenarčič Vinko, uslužbenec tovarne »Pekateter«, stanujoč v Mengšu, da mu je bilo že jutraj ob 8. uri izpred glavne pošte ukradeno moško kolo, znamke »Pax«, tov. štev. 25.222, ki je vredno 650 Din.

Nedelja bela — srca je grela

Včeraj je bilo vreme izjemoma lepo in zato so pohiteli mnogi na izlete

Ljubljana, 13. aprila.

Čas je, ko bi človek prav lahko postal sentimentalni, če bi celo ne zapel kakšne o počenem srcu, zaljubljeni luni ali krvavih, opojnih solzah. Za nami je namreč velika noč, večeraj je bila bela nedelja, za nami so jaja in krače, pred nami pa — ričet, če nam ga je kaj ostalo od večeraj. Novi dnevi se nam obetajo in lahko postanemo sentimentalni že zaradi tega, ker je tako hitro minilo vse, kar nam je najbolj pri srcu, poleg tega se pa ljudem gotovo začno odpirati srca tudi na razne druge načine. Kar naenkrat postanejo zopet do vzetni za prirodne čare, šumenje praproti in smrek, v nekaterih kmečkih hišah pa zagledajo narodovo dušo, tradicijo, bogastvo in mamljivost ter vabljivost tako, da končno najdejo v njih duše in sami, od nosno si jih privežejo.

In baš na belo nedeljo se ljudje začno navadno tako prerajati duševno in v srehi. Na veliko noč se bude, na belo nedeljo se pa zbude. Zakaj, tega ne moremo tolmčiti tako na dolgo in široko. Menda ljudi zganejo velikonočni blagoslovi in blagri, jih tako poplemenitijo, da jim postane notranjost tako lačna in žejna vsega lepega in dobrega, kar je okusila ob vatajenju. Človek se pač obnavlja kot luna. Morda tudi vpliva pomladanska luna (ker smo že pri nji) na ljudi, reči je le treba, da je bela nedelja začetek tistega čudnega veselja in žalosti, zaradi katere pokajo popki na naših zadnjih kostanjih in še tista mlada srca, ki še niso okusila tega veselja.

Bela nedelja je torej posebna nedelja, kar se pozna tudi na vremenu. Ob nedeljah namreč v Ljubljani navadno dežuje ter so na dnevnem redu že tradicionalne parade z marelimi. Včerajšnji dan je bil izjema. To je tako nenavadno, da se mora vsekakor povdariti. Včeraj je sijalo sonce! Kot nalašč po praznikih, ki so ljudi premočili ter osušili tako, da se jim mora zdeti narava prelestna celo s potoki in lužami.

Povedati bi še najbrž morali, zakaj se pravi večerajšnjemu dnevu bela nedelja, povdariti natančneje njene običaje, pomen in namen in zakaj n. pr. čislajo v Ljubljani na ta dan tako krače v ričetu. Pratika ima polno skrivnosti, v katere pa nečemo vtikati nosov. Če je bila torej večeraj nedelja bela, naj bo, in saj je v Ljubljani tudi v resnici bila, nekaj zaradi prahu, solnca in saj so v Ljubljani itak vsi dnevi beli, ker je bela i ona. Kar se tiče krač, ni vredno besed, krače so slavile svoje zmagovalstvo je pred tednom, večeraj je pa bil dan ričeta. Morda se pravi baš zaradi ričeta tej nedelji, da je bela.

Doba izletov se je že začela, zato so večeraj seveda so nekateri Ljubljanci odšli iz mesta že jutraj z vlakom. Daleč se pa gotovo niso peljali, najbrž le do St. Vida — obujat spomine na nedavne pihre in šmarne gore, to so pač njihove skrivnosti in

radosti. Med našimi izletniki se pa dobe tudi prav čudni tički, obdarjeni z nenavadno fantazijo in domišljavostjo. Tako se je zgodilo večeraj, da se je neki izletnik peljal samo z glavnega kolodvora do gorenskega, baje samo zaradi tega, da se je pobahal pred svojimi znanci, češ, na Gorenjsko jo imam po veliki noči, ker lahko. V šiški se je pa s strahovito naglico poslovil od sopotnikov, češ, da je pozabil zakleniti stanovanje. Domov grede je srečal nekaj znancev ter se zopet pobahal, da se vrača šele zdaj z velikonočnih počitnic.

Z našimi izletniki je zdaj pač bolj žalostno. Ljubljanci pa zelo drže na izletniško čast, zato je bolj, če rečemo, da je večeraj mnogo izletnikov zapustilo Ljubljano. Zal pa ne moremo zatajiti, da se jih je mnogo vrnilo že zgodaj popoldne in sicer prav skisanih obrazov in klamaste hoje kot bi prihajali najmanj s Triglavu.

Priznati se pa mora, da Ljubljana večeraj nikakor ni bila zaspana kot navadno. Najbolj je bila seveda živahna promenala, nekaj zato, ker so se vrnili s počitnic že nekateri dijak, največ pa zaradi tega, ker so se zbudila mnoga srca, tudi že obrabljen, stara, pa kaj se hoče, pesem o tem je tudi stara, ki pa srca vseeno pomlaja; kaj bi govorili, pomlad je in kaj bi se potem ne ponavljalo takšno mladostno hrepenenje, ki polni promenado, tivoljski gozd. Večno pot in parke, ko se pa v življenju vse ponavlja in ne izveniš seveda nemnosti, ki ima povsod prvo mesto.

Od Zvezde do tivoljskega gradu je bila nepretrgana procesija ljudi, starih in mladih, skoraj ves dan. Ljubljanci čislajo vse parade, pa tudi takšne, za solnce jim ni toliko. Dame imajo na promenadi modno revijo, ali pa zračijo stare kožuhe, saj so kožuhi vedno moderni, za tiste namreč, ki jih nosijo, sicer pa vedo dame bolje te stvari. Včeraj so promenale dame v zimskih, poletnih in pomladnih oblekah, mnoge tudi v plesnih. Človek bi mislil zaradi tega, da so se vendar spametovale, ker jim je vseeno kaj oblečeno, toda stvar ni tako enostavna. Nekatere namreč nočejo na cesto v pomladnih oblekah četudi jih imajo, da bi kdo ne namigaval za njimi, da so že odnesle plašče — v zastavljalnic, zopet druge se pa vseeno ne morejo vzdržati, morajo se postaviti v pomladnih tancih in v resnici jim je tako vroče, da kar gora, da se vzevna za njimi in pred njimi — ženaka zavist namreč in dvoumne moške oči...

Tudi veselejši prostor v Tivoliju je zopet odtrgal, vrtiljak ples ob sentimentalnih melodijah gramofona, vojaki, sluškinje in dešlani se pa udejajo temu plesu kot ob veselih žegnanjih, saj je tudi za njih pomlad žegnanja. Pa tudi množica, ki bulji k tritofajskim krtom, se blazeno počuti.

Takšna bela nedelja mine nekaterim go tovo prebistvo.

Iz gledališke pisarne

DRAMA.

Ljubljanska drama vzpizori drev ob 20. uri francosko komedijo Življenje je lepo v običajni zasedbi. Predstava se vrši za red E.

V sredo se vzpizori v drami ljubljenska veseliga Pri belem konjčku v režiji prof. Šesta in isti zasedbi kakor na premieri: Nablocka, Vida Juvanova, Mira Danilova, Cesar, Levar, Kralj Zeleznik itd. Predstava se vrši za red B.

Prihodnja premiera v drami bo Hoffmannsthalov Jedermann v Stehnik v prevodu Otona Župančiča in režiji prof. Šesta. Pri predstavi Stehnik bo sodeloval operni zbor in orkester ljubljanske vojne muzike. Dan premijar javimo.

OPERA.

V sredo se ponovi praljična opera Sneguročka, ki se posebno odlikuje po svoji tipični ruski melodioznosti in originalni inscenaciji. Naslovno partijo poje ga. Zl. Gjurgjenac-Gavella. Drigont g. Neffat, režiser g. Primožič. Predstava se vrši za abonma A.

V četrtak se vzpizori prvič v letošnji sezoni Aida. V partiji Radamesa nastopi znan tenor g. Mario Simenc.

Boris Godunov s svetovno znanim S. Zalevskim se vzpizori v soboto. Predstava se vrši v počastitev spomina 50letnice smrti genialnega ruskega komponista Musorgskega.

Največje knjižnice

Največjo knjižnico ima zdaj Leningrad, kjer šteje javna državna knjižnica 5.200.000 knjig. Narodna knjižnica v Parizu ima 4.200.000 knjig. Leninova javna knjižnica v Moskvi in kongresna knjižnica v Washingtonu po 3.900.000, knjižnica akademije znanosti v Leningradu 3.400.000, knjižnica angleškega muzeja v Londonu in javna knjižnica v New Yorku po 3.300.000, knjižnica Harvardske univerze v Cambridgeu v Ameriki 2.900.000, pruska državna knjižnica v Berlinu 2.300.000, ukrajinska narodna knjižnica v Kijevu in knjižnica vaskle univerze po 2.200.000, bavarska državna knjižnica v Münchenu in javna knjižnica v Chicagu po 1.700.000, vseučiliška knjižnica v Parizu 1.600.000, javna knjižnica v Bostonu 1.400.000, vseučiliška knjižnica v Strassburgu, narodna knjižnica na Dunaju, narodna knjižnica v Madridu in Oxford Bodleian Library po 1.300.000, vseučiliška knjižnica v Cambridgeu v Angliji, knjižnica zgodovinskega muzeja v Moskvi in knjižnica Columbia univerze po 1 milijon 200.000, vseučiliška knjižnica na Dunaju, kraljevska knjižnica v Haagu in

narodna knjižnica v Neaplju po 1.100.000 knjig.

Praska vseučiliška knjižnica ima komaj 650.000 knjig, pa tudi to je že velik napredek, če pomislimo, da jih je imela pred vojno komaj 250.000. V vseučiliški knjižnici je tudi slovanska knjižnica, ki ima 150.000 knjig. Če prištejemo še knjižnico tehničnih visokih šol, ki ima 70.000 knjig, in knjižnice nekaterih znanstvenih društev, dobimo nad 1 milijon knjig tako, da se bo tudi združena praska knjižnica kmalu lahko primerjala z največjimi knjižnicami na svetu.

Davidova vila

Če se kralj David vrne na zemljo, kakor verujejo mnoge verske sekte, se mu bo godilo mnogo bolje kot v svetopisemskih časih. Zanj je namreč pripravljena v najlepšem okraju mesta San Diego v Kaliforniji razkošna vila, vredna v našem denarju okrog 4 milijone Din. Poleg tega ga čaka krasen avtomobil, v katerem se bo lahko vozil po Kaliforniji.

Kralju Davidu je podaril vilo in avtomobil predsednik mednarodne zveze svetopisemskih raziskovalcev sodnik James Rutherford, ki je določil znatno vsoto tudi za primer, če bi se kralj David vrnil na svet šele po njegovi smrti. Plemeniti mož je poskrbel, da bo imel bivši židovski kralj po morebitnem povratku na ta svet že vse pripravljeno, kakor se spodobi za tako imenitnega gospoda.

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: ponedeljek 13. aprila 1931, ka točičani: Hermenegilda, pravoslavni 31. marca Zdegoj.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Drama: Življenje je lepo.
Kino Matice: Gospodična tajnica.
Kino Ideal: Bela kneinja.
Koncert pevskega društva »Mokranjac« ob 20. v Filharmoniji.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Trnkoczy, Mestni trg, Ramor, Miklošičeva cesta.

MODERNI OTROCI

— Da, da, minili so stari časi, zdaj otoci ne poslušajo več pravljic.
— Seveda ne, ker se vračajo iz kis na ko roditelji že spe.

MED PRIJATELJICAMI.

— Kako ti je všeč moja obleka?
Kupila sem jo za svoj 20. rojstni dan.
— Kaj je vladala že takrat letošnja moda?

Dnevne vesti

— **Predavanje poslanika dr. Pitamica** na ameriški univerzi. Rektorat Georgetown univerze v Washingtonu je naprosil našega poslanika dr. Leonida Pitamica, naj bi imel nekaj predavanj. Poslanik Pitamic je prvič predaval 13. marca o temi »Pojem o državah, zlasti glede na mednarodno pravo«. Predavanju so prisostvovali tudi odlični predstavniki in zastopniki oblasti. Pred predavanjem je dr. Pitamic predstavil občinstvu rektor dr. W. C. Nevils, povdarjajoč, da je dr. Pitamic avtoriteta za poju mednarodne prava. Omenil je tudi, da je dr. Pitamic član arbitrajskega razsodišča v Haagu in da je njegovo delo »Država« znano po vsej Evropi.

— **Zasedanje reklamacijskega odbora** pri dravski finančni direkciji. V smislu odloka dravske finančne direkcije v Ljubljani z dne 7. t. m. se davkoplačevalci opozarjajo, da je reklamacijski odbor pri dravski finančni direkciji v Ljubljani sklican k zasedanju za dan 20. aprila. Pri davčni upravi za mesto v Ljubljani vložene in še ne rešene pritožbe proti definitivni odmeri pridobitine in davka na poslovni promet za davčno leto 1930 in prejšnja leta bo reklamacijski odbor razpravljal v torek, dne 28. t. m.

— **Vojnica.** Glasom razpisa ministrstva financ, oddeljek za davke z dne 15. decembra 1930, št. 92247/III., veljajo za vojno odredbe čl. 153. zakona o neposrednih davkih. Torej se predpis vojnice za leto 1924 in 1925 črta vsem vojničarjem, ker v smislu gornje odločbe ni upravičen. Prošnji za odpis vojnice za leto 1924 in 1925 pa se ne more ustreči, ker je ministrstvo financ, oddeljenje za davke, s svojim razpisom z dne 31. januarja 1931, št. 7350/III. odločilo: »Primeni člen 153. zakona o neposrednih poreznih nema mesta obzir na čl. 79 fin. zakona za 1927/28 god. i čl. 98. fin. zakona za 1928/29 god., kojim je zakonskim odredbama prekinuta vsaka stara državno porezna i ostalih dažbina kao i vojnice.

— **Izprememba rodbinskega imena.** Kr. banska uprava dravske banovine je dovolila Antonu Rzeničniku iz Mozirij izpremembo rodbinskega imena Rzeničnik v Križan.

— **Razpisana zobozdravniška služba.** Higijenski zavod v Sarajevu razpisuje službo zdravnika pri šolski polikliniki v Sarajevu. Prošnje je treba vložiti do 25. t. m.

— **Iz »Službenih Novin«.** »Službene Novine« št. 81 z dne 11. t. m. objavlja jo v prilogi zakon o konvenciji, nanašajoč se na splošni zavarovalni zavod za pokojnine namestencev, sklenjen in vpisan na Dunaju 29. marca 1924 v svrhu izvedbe čl. 275 saintgermainse mirovne pogodbe med kraljevino Jugoslavijo in avstrijsko republiko.

— **Razpust društev.** Društvi »Savez gradjevinskih poslovodja i risara kraljevine SHS podavse v Ljubljani« in »Strelci dvorskega okraja v Ljubljani« sta razpušteni, ker nimata pogojev za pravni obstoj.

— **Za mrtva proglašena.** Deželno sodišče v Ljubljani je uvedlo postopanje, da se proglasi za mrtva Andrej Grlic iz Kranjske gore in Alojzij Eržen iz Ljubljane. Prvi je odrinil ob splošni mobilizaciji k vojakom in je bil na bojišču v Galiciji, pa se ni oglasil že od leta 1914, drugi je pa odšel leta 1901 proti Idriji in je brez sledu izginil.

— **Polovična voznja za obiskovalce I. banovinske vinske razstave,** združene z vinskim sejmom, ki bo od 10. do 12. maja v Mariboru. Generalna direkcija državnih železnic je odobrila polovično voznjo za obiskovalce I. banovinske vinske razstave in sejma, ki bo od 10. do 12. maja v Mariboru. Polovična voznja velja od 6. do 16. maja za vse vlake izveniši S. O. E. Legitimacije za polovično voznjo se dode pri Vinarstvenem društvu za dravsko banovino v Mariboru. Naročilom legitimacij je pridjeti po 2 Din v znakmah za vsako legitimacijo. Za razstavne predmete velja popust, predviden v tarifi del II., odsek B. XIII.

— **Na kmetijski šoli na Grmu** se je v torek 31. marca zaključila zimska šola, ki je trajala dve zimi. Gojenci so pokazali tekom bivanja na zavodu zelo lepe uspehe v vsakem pogledu. Krona vsemu so bili pa zaključni izpiti, ki si jih je udeležil za banko upravo načelnik kmet. oddelka g. ing. A. Podgornik. V časih, ko se vsestransko čujejo pritožbe, da so na šolah splošno uspehi dokaj nezadovoljni, more zabeležiti grmška šola naravnost izvrstne uspehe. Šola je dovršila 19 učencev in sicer 5 z odličnim uspehom, 6 s prav dobrim in 8 z dobrim, z zadostnim nihče. Tudi v vodenju in pridnosti pri delu so dosegli gojenci najboljše ocene. Pred odhodom na svoje domove so priredili odhajajoči učenci svojim učiteljem in tovarišem iz letne šole, ki se ostanejo v zavodu, poslovnih večer. Iz sre preprostih kmetijskih fantov, ki so na kmetijski šoli dobili vsestranskih naukov za svoje bodoče življenje, so vrel v govorih takšni lepi načrti za delo, toliko ljubezni do kmetijske grude, toliko kmetijskega ponosa in zdravih misli, da se je človeku nehotе vzbudila lepa zavest: še je v kmetu zdravje in moč naroda! Grmški šoli je k uspehom, ki jih doseže samo čestitati.

— **Konkurzi in prisilne poravnave.** Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za čas od 1. do inkl. 10. t. m. sledeto statistiko (številke v oklepaju se nanašajo na isto dobo pretečenega leta): Otvorjeni konkurzi: v dravski banovini 3 (—), v savski banovini 2 (—), v drinski banovini 1 (—), v zetski banovini 1 (—), v dunavski banovini 3 (—), v vardarski banovini 3 (—). Otvorene prisilne poravnave izven konkurza: v dravski banovini 1. v savski banovini 6. v primorski banovini 1. v drinski banovini 1. v dunavski banovini 9. v moravski banovini 1. v vardarski banovini 2. Beograd, Zemun, Pančevo 1. Od-

pravljani konkurzi: v dravski banovini 2 (—), v savski banovini 2 (—), v primorski banovini 1 (—), v drinski banovini 3 (—), v zetski banovini 1 (—), v dunavski banovini 4 (—), v moravski banovini 1 (—), v vardarski banovini 2 (—). Beograd, Zemun, Pančevo 1 (—). Odpravljene prisilne poravnave izven konkurza ni bilo nobene.

— **Prvega divjega petelinja v letošnji sezoni** je ustrelila pretečeni petek jutraj gospa Hela Souvanova, graščakinja v Volčjem Potoku pri Homcu.

— **Ljutomer.** Podmladek Rdečega križa na mešč. šoli nastopi v nedeljo 19. tm. ob 3. uri popoldne v Katoliškem domu dobrodelno prireditve. Na sporedu so pevske točke, rajalni nastop, deklamacije in tom. bola. Čisti dobiček gre v prid revnim učencom. Starši in prijatelji mladine, pridite!

— **Nova številka revije »Žena in Dom«**, ki se je prav naglo priljubila našemu inteligentnemu žensktvu, objavlja razdelitev prav lepih nagrad, vsebina je pa še pestrejša in zanimivejša, čeprav so bile tudi vse dosedanje številke tako po vsebini kakor po lepih slikah za naše razmere presenetljivo bogate, da je pa oprema prvovrstna, zadostuje, če omenimo, da jo tiska Delniška tiskarna. Prijateljice cvetlic bo zlasti razveselil izvrstno ilustrirani Planinskih članek o kaktajah in njih vzgoji iz semen, a tudi nadaljevanje potopisa Mare Apih-Pečarjeve »S dolinom iz Maribora v Beograd« je prav prijetno pisano. Močni del je izredno obširen in tudi stalne rubrike »Gospodinjstvo«, »Kuha«, »Perutninarstvo«, »Vzgoja«, »Kotiček za zdravje«, »Naša dekleta v mestu«, »Žena in tujski promet«, »Knjižno poročilo«, predvsem pa zabavna vprašanja »Kaj mi je in kaj mi ni vseh pri možu?« in »Kaj mi je in kaj mi ni vseh pri ženi?« so prav aktualna in raznovrstna.

— **Vinski sejem v Zagrebu.** V soboto dopoldne je bila v Zagrebu v prostori borze otvorena razstava vin, ki jo je priredila zveza hrvatskih vinogradnikov. Razstavo je otvoril v navzočnosti bana dr. Petrovića predsednik zveze dr. Zdenko baron Turković, ki je naznanil, da je na razstavi zastopanih 370 razstavljalcev s skoraj tisoč vrst vina iz vseh vinorodnih krajev države, zlasti za iz Dalmacije, Srbije in Vojvodine. Razstava bo danes že zatvorjena.

— **Smrtna kosa.** Včeraj je umrla v Ljubljani ga Franja Delak roj. Perhac. Dočakala je visoko starost 77 let. Pogreb bo jutri ob 16. s Ceste VII št. 15 v Rožni dolini. Blag ji spomin! Težko prizadeti rodbini iskreno sožalje!

— **Vremč.** Vremenska napoved pravi, da bo lepo vreme. Tudi včeraj je bilo skoraj po vseh krajih naše države lepo. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu 16, v Skoplju 15,3, v Ljubljani 14,9, v Mariboru 13 stopinj. Iz drugih krajev ni poročil o vremenu. Davi je kazal barometer v Ljubljani 762,8 mm, temperatura je znašala 3,4.

— **Ekshumacija na zahtevo zavarovalnic.** Ker se je o smrti soproge lesnega trgovca Teodorova iz Vel. Kikinde marsikaj govorilo, so zavarovalnice, a tudi sam vдовec Grigorije Teodorov zahtevale ekshumacijo pokojne. Vpričo sodne komisije so izkopali krsto in vzele iz nje drobce in ga poslali analitičnemu oddelku v Beograd. Zastopniki zavarovalnic so pa predlagali, naj del drobca pošljejo preiskati tudi kemičnemu laboratoriju zagrebske univerze. a ta predlog je bil od nasprotne strani odklonjen. Po ekshumaciji so truplo zopet zakopali.

— **Grozna smrt v plamenih.** Na pristavi Kelebija pri Subotici se je v soboto jutraj pripetila grozna nesreča. 58-letna žena Mhaela Pudlika je vstala ob 4. jutraj in šla v hlev krmiti živino, njen mož je pa ostal v postelji, ker je bolan. Ker je bila še tema, je žena vzela gorečo svečo s seboj. Ko je pokladala živini, jo je poklical mož, naj mu da zdravila. Šla je v hišo in ostala tam komaj 10 minut, a ko je pogledala skozi okno, je opazila da je hlev v plamenih. Takoj je stekla ven, da bi rešila, kar je rešiti mogoče, saj vse premoženje družine obetajo v živini, konjih in prašičih. Pri reševanju živine se ji je pa vnela obleka in kakor baklja je pritekla iz hleva. Na njeno kricanje so prihiteli sosede, a opečen je bil že ves zgornji del telesa uboge žene. Prepeljali so jo v bolnico, kjer je umrla v največjih mukah. Sodna komisija je na pogorišču našla še košček sveče, ki je povzročila požar, katerega žrtev je postal hlev z vso živino vred tako da je nad 100.000 Din škoda.

Iz Ljubljane

— **Lj. Pevsko društvo »Mokranjac«** iz Skoplja je prispelo na svoji 10 dnevni turneji po severnih predelih Jugoslavije danes tudi v Ljubljano in se nam v Filharmonični dvorani predstavi na koncertu z izrazito jugoslovanskim programom. Vabimo vse društva, zastopnike uradov, pevke in pevce ter vse ljubljance, da napolnijo s svojim posestom dvorano ter tako izkažejo daljnji bratski gostom zaslužen priznanje. Zbor nastopi v izrazitih narodnih nošah ter zapoje v mešanem zboru nad 15 narodnih in umetniških pesmi. Vstopnice v Matični knjižarni ter pred koncertom pri vходу v dvorano.

— **Škropljenje cest in ulic.** Radi suhega vremena zadnjih dni so postale ceste povsod prašne. Osebnih in tovrstnih avtomobilov in vozov, ter deloma tudi veter, vzdigujejo prah in ga raznašajo na vse strani. Ker je postalo potrebno temeljito škropljenje ulic, je pričela mestna občina te dni spirati tlakovane in netlakovane ceste s škropilnimi vozovi in sicer po potrebi tudi večkrat na dan. Moče bi potrebovali tudi travniki in vrtovi.

— **Olepeševa parkov.** Pred vhodom Sokolskega doma na Taborni so zadnje dni očistili in olepšali obe mali terasi ter ju ogradilo z žico.

II— **Ljubljana teče nazaj.** Odkar se je pričelo v glavni strugi regulacijsko delo in zgradba zatvornice na Krakovskem nasipu, je tok Ljubljane dirigan na Gruberjev kanal. Čegar glavna zatvornica je odslej popolnoma odprta. Ko bodo razkopani številni zaraščeni »zeleni otoki« v glavni strugi, se bodo odkrili vsakovrstni predmeti na njih, ki jih je vodovje ond naneslo.

— **Skalnata tla Ljubljanične struge** so pri poglavitni 1. 1915 razstreljevali z dinamitom Ker je preostal še znaten skalnat del te struge, ga bo treba tudi z razstreljivom razkopati.

— **Baletni večer v naši operi.** Solista beograjskega baleta ga Ksenija Grunt in g. Anatol Zukovski privedita v torek, dne 14. t. m. v opernem gledališču baletni večer z naslednjim sporedom: Strauss: Na plesu, pleše ga Grunt. Glasunov: Klasične varijacije iz baleta Raimonda, pleše g. Zukovski. Chopin: Mazurka, pleše ga Grunt. Ukrajinski ples iz baleta Konjič Vilenjak, pleše ga Grunt in g. Zukovski. Drigo: Lutka, pleše ga Grunt. V drugem delu so naslednje točke: Soboljevskaja: Ognjeni ples, pleše ga Grunt. Reger: Humoreska, ga Grunt. Dochnani: Valček smrti iz pantomine Ples pierotov, ga Grunt. De Falla: Španski ples, ga Grunt. Ciganski ples, ga Grunt. Tretji del ima naslednje točke: Nepoznano božanstvo, Orjentalški ples ga Grunt. Rimski-Korzakov: Orjentalška fantazija, pleše ga Grunt in g. Zukovski. Jeanette: Indijski ples, pleše ga Grunt, Mornarska ljubezen, šalji duet, pleše ga Grunt in g. Zukovski. Med posameznimi baletnimi točkami zaigra nekaj klavirskih koncertnih komadov pianist Konradi, ki spremlja vse baletne točke na klavirju. Kritike, ki jih imata tako ga Grunt kakor tudi g. Zukovski, nam garantirajo, da bo ta večer lep umetniški užitek. Posebno opozarjamo na kostume, ki so vsi iz najznamenitejših pariških ateljev. Plesi so izvedeni na podlagi koreografije Olge Preobraženske, bivše carske primabalerine, dalje ga Ransai, šefinje šole za orjentalške ples v Parizu in priznane umetnice ga Margarete Fromanove, šefinje zagrebskega baleta. Obisk večera najtopleje priporočamo. Cene običajne operne.

DANES OB POL 3. URI POP.

nepreklicno zadnjikrat

Afrika govori

v ELITNEM KINU MATICI

— **Lj. Pevsko društvo Mokranjac,** ki koncertira danes ob 20. uri v filharmonični dvorani, je imelo včeraj v Zagrebu velik uspeh, in sicer zjutraj pri maši, zvečer pa na koncertu v dvorani Hrvatskega glasbenega zavoda. Zbor nastopi v pristnih srbskih narodnih nošah in izvaja povsem jugoslovanski program, v katerem so zastopani poleg srbskih in hrvatskih tudi naši avtorji. Obisk koncerta toplo priporočamo.

— **Lj. Pevski zbor UJU** je za davi sklical v dvorano Glasbene Matice v Vegovi ulici svoj občni zbor, ki je bil pa zaradi pičle udeležbe odpovedan in bo sklican meseca majnika, danes se je pa vršil samo informativen sestanek.

— **Lj. »Afrika govori«.** Ves pretekli teden je bil na sporedu senzacionalni kulturni zvočni film »Afrika govori«, vse predstave so bile popolnoma razprodane, pa vendar prihaja iz vrst občinstva še nešteto prošnji, naj bi ostal ta film še nekaj dni na programu. — Z. K. D. je tem prošnjam delno ustregla in bo predvajala film še danes **nepreklicno zadnjikrat** ob pol 3. pop. v Elitnem kinu Matice. To je zadnja predstava, ker je film že od jutri dalje na sporedu v Mariboru in ga mora ZKD. danes poslati tja. Vsi, ki filma še niso videli, naj si ga danes ogledajo. Cene: znižane (ljudeke) od 4—10 Din, da si film lahko ogledajo tudi siromašnejši ljudje.

— **Lj. Novi zakon o davku na poslovni promet in njega izvajanje** je predmet javnega predavanja, ki ga priredi Trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani v četrtek, dne 16. aprila 1931 ob pol 9. uri zvečer v restavracijskih prostorih »Zvezde«. O tem važnem davčnem problemu izpogovori gospod Franc Zagar, konzulent Zbornice za TOI v Ljubljani, ki vsestransko pozna to važno in pereče vprašanje. Vstop je brezplačen. Gostje so dobrodošli.

— **Lj. Brandl-trio** smemo prištevati k najresnejšim umetniškim komornim udružnjem. Vse tri članice tria ga. Brandlova ter gđ. Folger in Reiss so umetnice v najlepšem pomenu besede. Medsebojno so izvrstno uigrane in poslušati njihova izvajanja je v resnici umetniški užitek. Vsako delo, katero izvajajo, ga izvajajo tematično popolnoma pravilno in s tako ljubeznijo, da morajo ogreči vsakega poslušalca. Koncert bo v petek 17. t. m. ob 20. uri v Filharmonični dvorani. Vstopnice v Matični knjižarni.

— **Lj. Ljudska univerza za obrtniške vajence.** Za drevi napovedano vajeniško predavanje se ne bo vršilo, ker je dvorana Mestnega doma ta dan nujno oddana za prenočišče. Prihodnje predavanje bo 20. t. m.

— **Lj. Obledelo obleke barva** v različnih barvah in plisiru tovarna Jos. Reich.

Pri hripi, bronhitisu, vnetju mandljev, pljučnem kataru, zasluženju nosu, sapnika, požiralnika in jabolka, obolenjih oči in ušes, skrbimo zato, da čisto očistimo temeljito žlezoled in črevo z uporabo naravnega »Franz Josefove« grenčice. Znameniti strokovnjaki za nego zdravja svedočijo, da »Franz Josefova« voda dobro služi tudi pri šenu in drugih mrzličnih nalezljivih boleznih. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Vekoslav Pelc 60 letnik

Ljubljana, 13. aprila.

Cudna slika! Marsikdo bi na prvi pogled mislil, da ima pred seboj organizacijo, a malo je zopet takih, ki bi ne spoznali, da na sredi svoje družine sedi ne samo v Ljubljani, temveč tudi po vsej naši banovini, po Dalmaciji, na Koroskem in na Primorskem dobro znani in prav tako priljubljeni ata Vekoslav Pelc, ki jutri praznuje 60-letnico svojega rojstva. Kdor pa ne ve, kaj pomeni tuja beseda jovijal-

G. Pelc je vodil ustanavljanje posojilnic ter je po vseh deželah nekdanje Avstrije, ki so naseljene s Slovenci in Hrvat, deloval na združenem polju, popotoval, poučeval, revidiral in prirejal tečaje. Pri Gospodarski zvezi je bil večletnih preko 300 zadrug, a člani so bili skoro sami lajki. Kako ogromno delo je moral zmagovati naš jubilar, je razvidno že iz samega števila zadrug. Leta 1901. je sestavil letopis zveze, kjer je objavljen tudi

nost in kaj je zlati humor, ki omogoča človeku prenesti najtežje udarce in zmagovati najtežja dela, ta naj stopi v Kolesarjevo in tam bo v gospodu Pelcu spoznal moža pravilne dobrodušnosti, prave ribniške šaljivosti in šegavosti, obenem pa moža neutrudljive delavnosti. Tam bo pa videl tudi družino, kakršnih je pri nas malo, saj sta živa še oče in mati, 13 otrok, kopa zetov in vnukov, da družina ne šteje nič manj kakor 30 glav, saj na sliki še manjkajo en zet in dvoje vnucic.

Jubilant je bil rojen v Ribnici na Dolenskem na jutrišnji dan leta 1871. Kmalu mu je umrla mati in dobil je mačeho. Ko je Vekoslav imel 18 let, je izgubil tudi očeta in sirota je bil prepuščen samemu sebi. Že s 16 leti je bil v službi pri sodnji v Ribnici, ko je bil pa star 18 let, je šel prostovoljno k vojakom. Po dosluženi vojaški službi je šel k svojemu sedaj že rajnkemu bratu-kaplanu, da bi se pogovorila glede zapuščine po očetu — a šele od svojega brata je zvedel, da je bilo posestvo prodano. Brez premoženja se je torej Vekoslav pobiral za službo, ki jo je res dobil pri sodišču v Logatcu, kmalu je pa stopil v službo v tobačni tovarni v Ljubljani, pozneje pa v pisarno dr. Ivana Sušteršiča. Temu je pomagal pri ustanavljanju posojilnic in drugih zadrug v Sloveniji in g. Pelc je kmalu zaslovel po vsej deželi za najboljšega strokovnjaka, ki je pomagal ustanoviti tudi Ljudsko posojilnico v Ljubljani in ji bil prideljen kot uradnik. Še istega leta je bila z njegovim sodelovanjem ustanovljena Zveza kranjskih zadrug. Ko je bila pozneje ustanovljena Gospodarska zveza v Ljubljani, je pa postal njen revizor.

nadvse pohvalni opis Pelcovega delovanja, ki ga je spisal ravnatelj Splošne zveze zadrug na Dunaju Stefan Richter, ki ga lahko smatramo za prvega strokovnjaka na združenem polju v tedanji Avstriji. Takrat se je pričel boj med voditeljem tedanje vsegomošne Slovenske ljudske stranke in prva žrtev tega boja je bil vzorno delavni Pelc, ki je bil odslovljen v najhujši dobi svetovne vojne na veliko soboto brez penzije po 23-letnem vestnem delovanju pod pretvezo, da je bil odsoten — poldrug dan!

Pozneje je na ta način odslovljeni oče 13 otrok deloval kot tajnik nove Zdržne centrale, ki je pa kmalu prenehala in je bil Pelc zopet na cesti. Pomagati si je hotel s trgovino, ki je pa tudi nesrečno propadla. Leta 1925 je Pelc uredil novo združno organizacijo z imenom »Revizijska zveza«, ki jo še sedaj vodi in revidira njene zadrug na največjo zadovoljnost odbora in njenega predsednika g. dr. Niko Županiča.

Vse svoje življenje je naš jubilar torej delal marljivo kot čebela, a vendar še danes nima zagotovljene eksistence za starost — ima pa še pet nepreskrbljenih otrok. Kljub temu, da ga je usoda tepla, ni nikdar omagal in nikdar tožil. Če ga vprašate kako je, se posmeje in začne pripovedovati vesele zgodbe, da vas ne muči s svojo težko zgodovino. In ob 60-letnici mu ne moramo drugega želeti, kakor da mu usoda nakloni, čeprav že pozno, vendar tako življenje, da bo lahko pripovedoval še dolgo tudi vesele zgodbe iz lastnega življenja. K lepemu družinskemu prazniku tudi naše iskrene čestitke!

Živite brezskrbno

Ameriška igralka Edna Wallace Hopper je stara že 30 let, pa je še tako mladostna, da bi človek mislil, da jih ima komaj 20. Navdušeno goji sport in živi kot 16letno dekle. Starost je zame beseda, ki je ne poznam in nočem poznati, je dejala v pogovoru z novinarji. Živim iz dneva v dan in nikoli ne mislim na to, kaj bo jutri. To je glavni vzrok, da se ne staram. Kot otrok nisem nikoli želela, da bi bila že odrasla. Nikoli nisem hrepenela po dolgih krilih, kakor moje prijateljice. Ljudje me občudujejo in se čudijo, kako sem mogla ostati tako dolgo mladostna, toda v tem ni nič posebnega. Morda sem gojila samo bolj vročo željo ostati mlada. Z oblekami si nisem nikoli preveč belila glave. Ko mi je bilo 20 let, nisem hotela, da bi se postarala in krepka volja je pomagala. Segala sem po vseh sladkostih življenja, na bridke izkušnje sem pa pozabljala.

Kdor hoče ostati dolgo lep in mlad, mora poditi od sebe skrb. Važna je tudi dijeta. Redke so ženske, ki bi se v polni meri vadele, kako vpliva hrana na kožo, lase in postavo. Mnoge ženske se sicer odpovedo slaščicam in delicatam, toda samo za nekaj časa. Če hoče ženska ohraniti vitko postavo, blesteče lase in lepo polt, se mora strogo držati reda zlasti v prehrani. Najbolje je jesti čim več sadja in sočivja. Posebno salata in zelena sta za ohranitev svežosti zelo priporočljivi. Kuhano in surovo sočivje je za lepo zunanost večjega pomena, kot vsi umetni pripomočki. Ženskam, ki hočejo ostati dolgo mlade in lepe, priporočam tudi pomaranče, limone, jabolka in jagode.

Važna je tudi telovadba. Vsaka ženska bi morala gojiti kak sport ali gimnastiko, da sistematično vadi svoje mišice. Izprehod sam ne zadostuje. Dober je tudi ples, po možnosti na prostem. Tudi hladna kopel je zdrava za živce in dobro vpliva na kožo. Žal dajejo ženske prednost topli kopeli. Spim malo, zadostuje mi nekaj ur, da lahko nadaljujem svoje delo. Nikar pa ne mislite, da odklanjam kozmetična sredstva. Vsaka ženska mora biti hvaležna, da ima možnost popraviti naravo tam, kjer je treba. Nikakor pa ne priporočam kozmetičnih sredstev tam, kjer se hoče zakriti nečista ali slabo negovana koža.

Lepa družabna prireditve

Ljubljana, 13. aprila.

Družabna prireditve Sočanov je v soboto zvečer v gornjih prostorih Kazine uspešno tako dobro, kakor je bilo pričakovati in tako prijetno, kakor smo tega pri Sočanih pač že vajeni. V vzorni demokratični slogi so se zbrali primorski rojaki vseh slojev in je ves večer vladala nesklajana harmonija. Gospoda nadupravitelj Sfiligov in obč. odbornik Cotar sta z ostalimi člani prireditvenega odbora poskrbeli, da je bila kapljica izborna in cenena in seveda tudi ni manjkalo dobrih prizgikov. Izvrstni Svarin orkester je sviral neutrudno in se je mlado in staro živahno pozibavalo ob zvokih valčka in kola. Izostali tudi niso moderni in najmodernejši plesi, prav dobro pa je bila tudi aranžirana velika četvorka.

Take dostojne in solidne prireditve, na katerih se človek po daljšem času nekoliko razvedri v prijazni družbi znancev, so na mestu. Prireditve so posetili tudi razni ugledni predstavniki in funkcionarji z županov g. Dinkom Pucem, ki je predsednik Soče. V prav lepem številu so bili navzoči in so povečali pestrost družbe tudi naši zg. častniki z adjutantom velicpedskega bataljona nadporočnikom Škodlarjem.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

EVA NI BILA LJUBOSUMNA. — Tvoja žena je menda prava ljubosumna Eva. — Kaj je bila Eva v raju sploh ljubosumna? — Seveda je bila. — Motiš se, prijatelj. Če bi bila ljubosumna, bi takoj opazila, da manjka Adamu rebro.

Aleksander Jakovljevič:

Iz ljubezni

V Krivi ulici pred Krimskim mostom so mimoidoči pozno zvečer opazili pred hišo št. 6 mlado žensko, ležečo v snegu.

Brkat možakar je vprašal, obrnjen k ženski v sivi ruti:

— Pijana, ka-li?

— Ni videti, da bi bila pijana, glej, kakšen plašč ima. Je mar bolna? — je dejala ženska.

Nagnila se je nad neznanko in jo potegnila za rokav.

— Hej, državljanka! Čemu ležite v snegu? V bok se boste prehladili.

Neznanka se ni ganila, niti ni odgovorila. Ženska v ruti se je nagnila še nižje k njenemu licu in se zopet vzravala.

— Ne diši po vinu. Pijana ni. Prav gotovo ji je slabo.

— Kaj se tu godi, — je vprašal surov glas.

Ženska se je ozrla. Poleg brkatega možaka je stal hišnik.

— Evo, leži in ne govori, — je odgovorila ženska naglo.

— Čemu, ne vem. Kaj pa, če so jo ubili? Toda, ran ni videti.

— Ubihi? Kdo jo je ubil? — je vprašal hišnik strogo.

— Kaj veva? S tem-le državljanko sva se bila ustavila in jo vpraševala, kdo da je. Ona pa ni odgovorila. Kako naj veva, kdo jo je ubil. Morda je pa sploh ni nihče ubil, ampak je kaj drugega.

— Počakajte tu, tetka, jaz pa stečem po stražnika. To zadevo je treba pojasniti.

Hišnik je naglo potegnil iz žepa piščalko, ostro zapiskal in stekel na vogal. Pred hišo št. 6 se je pričela nabirati množica. Vsi, ki so prihajali bliže, so vpraševali:

— Kaj je? Kaj se je zgodilo?

Ženska v ruti je smuknila za enega, za drugega, tretjega in se izgubila med množico. Ko je prišel stražnik, so ljudje napolnili že ves pločnik. Stražnik je prijel neznanko za roko in jo privzdignil.

— Državljanka, v snegu ne smete ležati, — je dejal strogo.

Neznanka glava je omahnila. Temno zeleni klobuk ji je zlezal na stran in lice je mahoma zadobilo pijan obraz.

— Nezavestna je, — je ugotovil stražnik. — Hišnik, pokličite rešilni voz!

Obrnil se je k množici in zapovedal:

— Državljani, razidite se, prosim. Tu ni cirkusa, temveč le bolan človek. Prosim.

Stražnik je z iztegnjeno roko odri-nil množico. Čez pol ure je prispel rešilni voz. Ko so neznanko položili na nosilnico in potem na rešilni voz, je zdravnik v belem plašču v svojo belež-nico nekaj zapisal — na podlagi straž-nikovih in hišnikovih izjav — ter sedel v voz, ki je takoj oddršel. Ljudje so se pričeli razhajati. Ko je voz že izginil, se je hiši naglih korakov približal mož v črni suknji. Za hip se je ustavil in vprašal, kakor so vpraševali vsi, ki so hodili tod mimo:

— Kaj se je zgodilo?

Dekle, do oči zavito v šal, mu je odgovorilo:

— Neko žensko so odpeljali z rešil-nim vozom. Na ulici se je bila zgrudila.

— Je bila mar ranjena?

— Kdo ve. Ni bilo videti. Padla je in obležala. Prav spodobno je bila ob-lečena, v sivem plašču...

Mož je mahoma postal pozoren, bi-lo je, kakor da bi vtrepetal.

— V sivem plašču? — je vprašal.

— V sivem. Tudi snežni čevlji so bili sivi.

— A klobuk, kakšen je bil ta?

— Zelen, zametast.

Mož je namah zgrabil ovratnik svo-je suknje in ga zavijal navzdol, da mu je bilo videti v obraz: mlad, obrat, z velikimi temnimi očmi. Bil je skrajno razburjen.

— Poslušajte, ali niste opazili, kakš-na je bila tako sama po sebi? Kakšne lase je imela?

— Temne. Sama po sebi je bila vi-deti solidna, okroglega belega obraza.

— Ona je! — je dejal možki glasno.

— Ali veste, kam so jo peljali?

— Stražnik jo je odpravil, njega vprašajte. Kaj vam pa je ona?

Ne da bi ji odgovoril, je stekel k stražniku. Dekle v šalu je skočilo za njim in zelo jo je zanimalo, v kakšni zvezi je prav za prav ta mož z ono žensko. Slišala je, kako mu je stražnik dejal:

— ... v bolnišnico na Devičje polje. Kdo pa ste? Dovolite, da si zapišem vaše ime.

— Ime mi je Vladimir Petrovič Ze-ljionin. Svojo ženo iščem. Po vsem opisu se mi zdi, kakor da bi bila to ona.

Stražnik je pričel nekaj počasi zapi-sovati v svojo knjižico.

Zeljionin je nestrno vprašal:

— Torej, na Devičjem polju.

— Odpeljal jo je voz št. 7.

Zeljionin je poiskal izvožčka, skočil na sami in velel pognati. V naslednjem trenutku so se sani skrile za levim vo-galom in odrzele po Ostroženki.

2.

To se ve, stražnik se je bil zmotil — naslov je bil napačen in Zeljionin se je moral ustaviti v treh bolnišnicah,

preden je našel pravo. Ko so mu v predstavi pokazali plašč neznane ženske, pripeljane iz Krive ulice, izpred hiše št. 6, si je z levico zakril oči in tako nepremično stal celo minuto. Usmiljen-ka v belem pokrivalu in belem pred-pasniku ga je radovedno opazovala. Končno je premagal razburjenje in vprašal:

— A ona... kaj je z njo?

— Umrila je, — je kratko odvrnila sestra.

— Umrila? — je obupano šepnil Ze-ljionin.

— Ničesar ni bilo moči storiti.

— In zakaj? Zakaj je umrla?

— Zdravnik meni, da je bila zastrup-ljena.

Zeljionin je sedel na stol in topo bu-ljal v tla. Sestra je mirno čakala, da preide prvo razburjenje.

— Ali bi jo lahko videl? — je vprašal Zeljionin in vstal.

— Ne vem. Poklicali so preiskoval-nega sodnika. Najbrž bo dovolil. Takoj ga grem vprašat.

Odšla je. Zeljionin je ostal sam v sprejemnici. Bele stene, beli stoli in di-vani, bela miza — vse se mu je zdelo mrzlo ko kamen, vse ga je dušilo in napeti je moral vse sile, da ni zakrčkal in zaplakal. Vsaka minuta mu je bila dolga ko leto. Najraje bi tek, trkal, klical. Sestre so ravnodušno prihajale, brskale po omara in zopet odhajale. Zeljionin je nestrno vprašal eno:

— Bo kmalu?

— Ne vem, — je odvrnila sestra mirno, — počakajte.

In Zeljionin je spoznal, da so tu tudi ljudje mrzli ko stene, ko ti stoli, po vsej priliki že zdavnaj vajeni trpljenja. Sele čez pol ure se je sestra vrnila in mu namignila, naj ji sledi.

— Treba bo iti v drugo poslopje, — je dejala.

— V mrtvašnico, — je pomislil Ze-ljionin.

Prišla sta na dvorišče in stopala po poti med visokimi kupi snega, se pri-bližala nizkemu poslopju, katerega tri spodnja okna so bila lepo razsvetljena. Na dvorišču je bilo mrzlo, danilo se je že in sneg je škripal pod nogami. Toda za Zeljionina ni bilo ne zarje, ne jutra, ne mraza.

V prvi sobi sta sedela pri mizi brad-at možak v belem plašču in majhen, obrat mladenič, podoben igralcu in ob-ležen v temno suknjo. Sestra je poka-zala na Zeljionina rekoč:

— Ta državljani trdi, da pripada plašč njegovi ženi.

— Bomo takoj ugotovili, — je dejal bradač. Prosim.

Dalje jutri.

Spominjajte se slepih!

Kako dolgo more človek bedeti

Kakšne občutke je imel mož, ki je bedel nepretrgoma 115 ur

Prof. Pütter objavlja v »Lipskih ilustriranih listih« zanimivo razpravo o vprašanju, kako dolgo more človek bedeti. Človek sam o sebi ne more ni-koli z gotovostjo trditi, ali je trdno spal ali pa je samo dremal. Človek tu-di ne more točno ugotoviti, kako dol-go je spal. Večkrat se nam zdi kratko, samo nekaj minut trajajoče spanje ze-lo dolgo, ker smo ves čas sanjali in videli v sanjah toliko nenavadnega, da smo se zbudili v trdnem prepriča-nju, da smo spali dolgo.

V tem pogledu lahko opazujemo ljudi z največjim uspehom v vlaku. Večina potnikov ponoči v vlaku zaspi in na zunanjih znakih spečih sopotni-kov lahko opazimo, da je njihovo spanje dokaj dolgo in tudi trdno. Ko se pa prebude, trdijo skoraj brez iz-jeme, da sploh niso spali ali pa da so samo malo zadremali. Vzrok tiči v tem, da človek spanja v vagonu ni va-jen in da zaradi nerodnega položaja ne more pravilno ugotoviti, kako dol-go je spal. Običajni vrstni red 16 ur bedenja in 8 ur spanja se lahko pri zdravem človeku izpremeni brez ško-de za zdravje tako, da človek 40 do 42 ur nepretrgoma bedi. Pri bedenju preko tega časa je pa že treba raču-nati s škodo za zdravje. V Ameriki je postalo zadnje čase tudi bedenje nekakšen sport in rekord je znašal 83 ur.

S tem pa še ni bil dosežen uspeh francoskega častnika, ki je med voj-no leta 1870 pri umiku od Orleansa vzdržal 84 ur brez spanja. Toda to je bilo bedenje v nujni sili. Pri prostovoljnem bedenju v znanstvene svrhe je vzdržal neki sportnik 90 ur brez spanja. Ta rekord je pa prekosil leta 1923 neki drugi sportnik, ki je prebe-del nepretrgoma celih 115 ur. Mož je poznje pravil, kako se je med bed-njem počutil.

Prvo noč začuti človek med 4. in 5. uro zjutraj hudo utrujenost, ki pa ta-koj izgine, čim se zani. Drugo noč ga zelo peko oči in veke, kar je tako neprijetno, da človek misli, da ne bo vzdržal. Temu sledi občutek praznote v glavi, ki preide polagoma na vse telo. V tretji noči ne more več opravljati nobenega mehaničnega dela, niti po-zorno slediti predavanju ali beležiti si karkoli. Vse te funkcije odpovedo

človeku službo. Četrte noči se začne človek pri štetju utripov srca motiti že pri številu 20. Tej miselni indispo-ziciji se pridružijo še sanje v bede-čem stanju, podobne bolj halucinaci-jam. Bedeči se mora izogibati sede-nja, kajti če le malo sede, ga takoj premaga spanec. Četrto noč more pre-bedeti samo, če neprestano hodi. Končno človeku živci odpovedo in pogrezne se ne glede na svojo voljo v trdo spanje, podobno omedlevici. Večkrat zadostuje samo nekaj ur tr-dega spanja, pa začno vsi organi zo-pet normalno delovati. Iz tega se da sklepati, da je samomor z bedenjem izključen, kajti organizem bi si tudi pri večjem odporu bededečega poma-gal in zazibal končno samomorilnega kan-didata v globoko spanje.

Vidimo torej, da ima bedenje praktičen pomen samo tam, kjer je nujno potrebno, torej tam, kjer člo-vek pod vplivom nagona samohrane pozabi na spanje in misli samo na svojo rešitev. Drugače pa bedenje nima praktičnega pomena, ker ga ne moremo izrabiti za koristno delo. Zato stori najbolje oni, ki se drži običajnega vrstnega reda — 16 ur bede-nja in 8 ur nepretrganega, mirnega spanja.

Nova pomlajevalna metoda

Bolognski zdravnik dr. Cavazzi je odkril novo pomlajevalno metodo, o ka-teri je predaval te dni v Parizu fran-coskim zdravnikom. Društvo fran-coških zdravnikov se je za novo pomla-jevalno metodo zanimalo, proučilo jo je in se izrazilo o nji zelo pohvalno. Izdan je bil poseben komuniké, ki go-vo-ri o Cavazzijevem uspehu.

Francoski zdravniki pravijo, da po-meni metoda italijanskega zdravnika popoln prevrat na polju pomlajevanja. Podrobnosti nove pomlajevalne metode morajo ostati zaenkrat še tajne. Govo-ri se pa, da gre za eno najvažnejših odk-ritij in največjih presenečenj, kar jih je bilo zadnja leta v medicini.

Čitajte ilustrirano revijo
»ŽIVLJENJE IN SVET«

Naznanjam cenj. občinstvu, da sem prevzel staro gostilno

„POD SKALCO“

v hiši na Mestnem trgu št. 11, sedaj last g. Josipa Cigliča, trgovca v Ljubljani, kjer bom točil samo pristna štajerska, dolenska in dalmatinska vina po najnižji ceni, kakor sledi:

Muškat silvanec . . . Din 18.—	Belo dalmatinsko . . . Din 10.—
Rizling » 14.—	Turški vrh » 14.—
Zavrčan » 16.—	Prošek » 30.—
Cviček » 14.—	Slivovka domača . . . » 50.—
Halozan » 14.—	Brinovec domač . . . » 50.—
Crno dalmatinsko . . » 10.—	Hruševac domač . . . » 50.—

Istotam sprejemamo stalno abonente na dobro domačo hrano tudi po najnižji ceni. — Za obilen obisk se priporočata

MILKA, ANTON PERNAT, gostilničar.

5601

Tribuna dvokolo s „Sachs“ motorjem

posebno močni, okvir ni-sek, močnejša pnevmati-ka, motor v sredini mon-tiran s dvojno predstavo in spojko, 1 ¼ K. S. — Voz 30 do 40 km na uro in porabi 2 litra goriva na 100 km. Dobi se tudi sam motorček, katerega se lahko na navadno močno kolo montira. Ce-na prav nizka, ceniki franko.

»Tribuna« F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovaška cesta št. 4.

Potrjeni od neizmernе žalosti nazna-njamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem prežujočo vest, da je naša mati, stara mati itd., gospa

Franja Delak

roj. Perhave

dne 12. t. m. po kratkem trpljenju v starosti 77 let mirno v Gospodu zaspala. Pogreb se bo vršil dne 14. aprila 1931 ob 16. uri iz hiše žalosti v Rožni dolini, Cesta VII šte. 15. Sv. maše zadušnice se bodo darova-le v farni cerkvi na Viču.

Ljubljana - Senožece - Trst.

žalujejo rodbine

REHBERGER — ALIČ — PERHAVE.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakih. Za odgovor znakovi — Na opazovanje brez znakov — odgovarjamo — Najmanjši oglas 50 par.

PERFECTNA KUHAČICA
samostojna gospodinja, z let-nimi spricavali, ki govori slovensko in nemško, išče mesto pri boljši družini — tudi na deželi. Ponudbe na naslov: Kastelje Františka, Pragersko 38. 1321

SMREKOVE IN BOROVE HILODE
kupim fco vagon Medvođe ali fco vagon nakladalna po-staja. Ponudbe z navedbo: sveže ali suhe, na E. Tome, lesna industrija, Medvođe. 1320

POZOR!
Prava erfurtaka semena, stro-go ločena in dobro kaljiva, do-bite pri M. Vidmajerju, Can-karjevo nabrežje št. 3, stojnica nasproti Tekstilbazarja, Vodni-kov trg. 1301

HOTEL, KAVARNA,
restavracija se vzame v na-jem ali kupi. Ponudbe: Oset, Mariborski dvor, Maribor. 1319

10 % POPUSTA
na žagan in tesan STAVBNI LES. Dostava tudi na stavbo. **FRAN ŠUŠTAR** parna žaga LJUBLJANA, Dolenjska c. 12

POSESTVO
15 oralov travniki, njive in sadonosnik, stanovanjska hiša in hlev z gospodarskim orod-jem in 9 oralov gozda za po-sekati v Dravski dolini blizu mesta napredaj. Vpraša se: Maribor, Koroska cesta šte. 20, Straus. 1322

NA LJUBLJANICI
se čolni že izposojujejo. Dobi ga lahko vsakdo v čolnarni na Trnovskem pristanu. 1463

Deske.
trame, letve raznih dimenzij za stavbe, ograje in pode — dobavi po najnižji ceni
Hirija. d. z o. z.,
LJUBLJANA,
Dunajska cesta 46, tel. 28—30, Miklošičeva cesta 6, tel. 25—26

POHIŠTVO NA OBROKE!
Spalnice, hrastove, politirane Din 5.500.—
Spalnice, pieskane » 2.800.—
Omare » 560.—
Postelje » 260.—
Kuhinje, kompl. » 1.100.—
Kredence » 580.—
Sprejemajo se tudi naročila za trgovske opravne in vsa mi-zarska popravila.
Vse drugo pohištvo se dobi najceneje pri
MIZARSTVO »SAVA«,
Ljubljana, Kolodvorska ul. 18.

Moderne spalne divane

žimnice, otomane, fotelje in vsa tapetniška dela izdeluje solidno in poceni

KOBILICA AVGUST
TAPETNIK IN DEKORATER

LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 25, dvorišče

Najboljši češki blagovi

Zajamčemo čistotvolnene
moške in damske blagove
sadašnjih novosti za
pomladno in letno sezijo

razpošilja starorenomirana ZALOGA TVORNICE
SUKNA

Siegel - Imhof — Brno
Palackého tř. 12, Českoslovaška.

Največja izbira. - Najnižje tvorniške cene. - Najsolidnejša izvršitev vseh naročil. - Na zahtevo vzorci zastoni in poštne prosto.

MODROCE

vrhne la afrik. močno blago a

Din 240.—

zložitve postelje, posteljne ode-je, žimo in blago za preobleko pohištva najceneje kupite pri

Rudolf Sever
LJUBLJANA, Marijin trg št. 2

L. Mikuš

Ljubljana,

Mestni trg 15

priporoča svojo zalogo
in solnčnikov ter sprehajalnih palic.
Popravila se izvršujejo
točno in solidno

Telefon 2059

Premog
suha drva
Pogačnik, Boborčeva 6

RADI ODPOTOVANJA

ugodno napredaj: elegantna kompletna spalnica iz trdega lesa, 1 pisalni stroj »Adler« v jako dobrem stanju, 1 otroški stolček, 1 moško kolo, 1 šivalni stroj. Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 1285

Znižali smo cene

malim oglašom, da stane

beseda le 50 p.

Zunanji inserenti lahko plačajo male oglase

z znamkami.